

Electronic Cumhuriyet Journal of Communication

| ecider.cumhuriyet.edu.tr |

Founded: 2017

Available online, ISSN: 2667-4246

Publisher: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Hate and Discriminatory Discourses in the Internet News: Content Analysis with Case Studies

Betül Sabahçı^{1,a,*}

¹ Public relations and advertising, Communication Faculty, Bozok University, Yozgat, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

Info

This study was produced from the author's doctoral thesis titled "An Analysis of Hate and Discriminatory Discourses in Internet News in the Context of Case Studies".

History

Received: 01/09/2022

Accepted: 19/11/2022

ABSTRACT

Hate speech is negative statements made against a person or persons based on prejudice and intolerance. Discriminatory discourses, on the other hand, mostly include negative discourses against 'others'. In the media, such discourses can be supported by including news with hate and discriminatory discourses. Especially in the internet environment, such discourses are more common since it is easier and faster to share and spread them. The aim of this study was to analyze the news containing hate and discriminatory discourses in internet newspapers through case studies. The quantitative content analysis method was used to conduct the study. 30 news in 6 categories were discussed by this method. In the study, the internet news of the case studies in Turkey were analyzed in the categories. Internet journalism can find the opportunity to further influence the public for reasons such as the shared content reaching more people, being easily accessible and fast. While analyzing the internet news, it was considered necessary to conduct this study since hate and discriminatory discourse elements were frequently used in this news.

Key Words: Internet News, Content Analysis, Hate and Discriminatory Discourses.

İnternet Haberlerinde Nefret ve Ayrımcı Söylemler: Örnek Olaylarla İçerik Analizi

Bilgi

Bu çalışma, Yazarın "İnternet Haberlerinde Nefret ve Ayrımcı Söylemlerin Örnek Olaylar Bağlamında İncelenmesi" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

Süreç

Geliş: 01/09/2022

Kabul: 19/11/2022

Öz

Nefret söylemi, kişi ya da kişilere karşı, önyargı ve hoşgörüsüzlük kaynaklı yapılan olumsuz ifadelerdir. Ayrımcı söylemler ise, daha çok 'ötekilere' karşı yapılan olumsuz söylemleri kapsamaktadır. Medyada ise nefret ve ayrımcı söylem içerikli haberler yer alarak söz konusu söylemler desteklenebilmektedir. Özellikle internet ortamında, paylaşmak ve yaymak daha kolay ve hızlı olduğu için, bu tür söylemler daha fazla yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı, internet gazetelerindeki nefret ve ayrımcı söylemler niteliğinde ifadeler içeren haberleri örnek olaylarla incelemektir. Araştırmayı yürütebilmek için, nicel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemle 6 kategoride 30 haber ele alınmıştır. Araştırmadaki kategorilerde Türkiye'de yaşanmış örnek olayların internet haberleri incelenmiştir. İnternet haberciliği, paylaşılan içeriklerin daha fazla kişiye ulaşması, kolay erişilebilir ve hızlı olması gibi nedenlerle, halkı daha çok etkileme imkânı bulabilmektedir. İnternet haberleri analiz edilirken, nefret ve ayrımcı söylem öğelerinin bu haberlerde sıkça kullanılmasından dolayı bu araştırmanın yapılmasına gerek duyulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İnternet Haberleri, İçerik Analizi, Nefret ve Ayrımcı Söylemler.

Copyright

This work is licensed under Creative Commons Attribution 4.0 International License

^a betul.sabahci@bozok.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-4178-5353>

How to Cite: Sabahçı, B. (2022). İnternet Haberlerinde Nefret ve Ayrımcı Söylemler: Örnek Olaylarla İçerik Analizi, Electronic Cumhuriyet Journal of Communication, 4(2): 22-32.

Giriş

Nefret söylemleri, nefret suçuna kadar gelişen olayların başlangıcıdır ve tahammülsüzlüğün ve hoşgörüsüzlüğün dışı vurulmasıyla oluşmaktadır. Hedef alınan kişilere “bu toplumda sizin için yer yok” ifadesi yinelenerek verilmektedir. Bu süreç, kaçınılmaz şekilde demokratik düzeni yıpratmaktadır ve aynı şekilde kişilerin esas haklarından birisi olan “yaşama ve katılım hakkı” ihlal edilmiş olmaktadır (Demirbaş, 2017, s. 2695).

Aynı zamanda nefret ve nefret söylemlerinin birbirine karıştırılmaması gerekir. Bir olguyla veya bir objeyle ilgili nefret, doğal karşılarken, ideolojik açıdan nefreti içeren ise ötekileştirmeyi belirtmektedir. Diğer yandan, sıcak veya soğuk günleri sevmiyor olmak, kişisel bir tutum iken, kişileri ideolojik biçimde ayırıştırma ve kategorilere ayırmaya çalışan söylemler üretmek ise nefreti oluşturmaktadır. Söylem ve ideolojiler şeklinde oluşan nefret ve ayrımcı söylemin yaygınlaşması durumunda nefret suçu da artmaktadır. (Kaya, 2018, s. 3267).

Bu çalışma, şu varsayımlardan ortaya çıkartılmıştır:

-Medya, nefret söyleminin ve ayrımcı söylemlerin oluşturulmasının tek kaynağı olmasa da, bu ifadelerin artmasına ve toplum içerisinde yayılmasına öncülük etmektedir..

-Medya, nefret söylemini ve ayrımcı ifadeleri günümüzde çok sık kullanarak, bu söylemleri normalleştirmeye neden olmaktadır.

-Medyanın internet mecrasına taşınmasıyla beraber nefret söylemi ve ayrımcı söylemler daha çok artmış ve bu çeşit söylemler daha da kolay bir biçimde oluşturulabilir olmuştur.

-Geleneksel habercilikte de çok sık görülen nefret ve ayrımcı söylemler, internet haberciliğinde daha da fazla yer bulmaktadır.

-İnternet haberleri kullanıcıların kolayca erişebileceği bir mecra olduğu için bu türde söylemler, daha fazla yayılma imkânı bulabilmektedir.

Bütün bu varsayımlardan yola çıkarak başlayan bu araştırma makalesinin amacı, internet haberlerinde, nefret söylemi ve ayrımcı söylemler bazında, örnek olaylarla incelemesini yapmaktır. Araştırmayı yürütmek için, nefret ve ayrımcı söylemlerin sık olduğu konular bağlamında örnek olaylar incelenerek analizler yapılmıştır.

Araştırmada örnek olaylardan belirlenen haberler, nefret söylemi ve ayrımcı söylemler anlamında öncelikle nicel içerik analiziyle incelenmiş, sonrasında Teun van Dijk tarafından geliştirilmiş olan söylem analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Tezden üretilen bu çalışmada sınırlandırma yapmak için, yalnızca tezin içerik analizi yöntemi, bulguları ve sonuçları yer almıştır. Çalışma kapsamında; din, etnik köken/ırkçılık, terör, spor, LGBTİ ve siyasi olaylarla ilgili nefret söylemi ve ayrımcı söylem kategorileri olarak toplam olarak 6 kategori belirlenmiştir. Bu kategoriler içerik analiziyle ele alınarak, 9 tablo ve 3 adet grafik çizilmiştir. Çalışma, internet haberlerinde rastlanan nefret ve ayrımcı söylemlerin, söz konusu 6 kategorideki örnek olayların haberlerini analiz etmesi bakımından önemlidir.

Amaç ve Kapsam

Çalışmanın amacı, internet haberlerinden seçilen nefret söylemi ve ayrımcı söylemler barındıran haberlerin analizini yapmaktır. Bu çalışma için, etnik köken/ırkçılık, siyasi, terör, dini, LGBTİ ve spor olarak toplam 6 kategori belirlenmiş ve her kategoride 1'er adet örnek olay internet haberlerinden seçilmiştir. Bu örnek olayların, meydana geldikleri dönemlerde çok fazla nefret söylemi ve ayrımcı söylem üretmiş olmalarına önem verilmiştir ve örneklem amaçlı örneklem seçme yöntemi ile seçilmiştir.

Bir sınırlandırmaya gitmek için, 2014-2019 yılları arasında meydana gelen olaylardan seçilmiştir. Bu kapsamda oluşturulmuş olan kategoriler ve örnek olaylar Tablo 1'de şu şekilde gösterilmiştir:

Çizelge 1. Belirlenen nefret söylemi ve ayrımcılık söylem kategorileri ve örnek olaylar

Table 1. Identified hate speech and discrimination speech categories and case studies

Kategoriler	Örnek Olaylar
LGBTİ	Yeni Akit Gazetesi'nin LGBTİ kişilerin onur yürüyüşüyle ilgili haberleri
Siyasi	Rus uçağının düşürülmesiyle ilgili haberler
Spor	İstanbul'da bir basketbol maçında Sırp taraftarın öldürülmesi ile ilgili haberler
İrkçılık	Suriyeliler ile ilgili haberler
Dini	Danimarka, İngiltere ve İsveç ve benzeri ülkelerde, İslam düşmanlığı ile ilgili olaylar
Terör	Ankara Kızılay patlaması ile ilgili haberler

Belirlenen her örnek olaya ait, değişik haber sitelerinden 5'er tane nefret söylemi ve ayrımcı söylem öğeleri içeren haberler belirlenmiştir. Haberler kategorilere ayrılmıştır ve bu kategoriler için, 15 haber sitesinden seçilen 30 haber analiz edilmiştir. Doktora tezinde haberler öncelikle Teun van Dijk'in eleştirel söylem analiziyle analiz edilmiş ve sonrasında nicel analiz için ise içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Bu çalışma, tezin içerik analizi yöntemini ve bulgularını içermektedir.

Belirlenen Örnek Olaylarla ilgili Bilgiler

-Yeni Akit Gazetesi'nin haberleriyle LGBTİ kişilerin onur yürüyüşüyle ilgili olaylar: Her yıl 19-25 Haziran tarihlerinde düzenlenmeye çalışılan Eşcinsellerin Onur Yürüyüşü, Yeni Akit Gazetesi'nde çokça nefret söylemi içeren ifadeler kullanılarak haber yapılmaktadır. Her yıl bu tarihlerde yürüyüşlerini yapmak isteyen LGBTİ kişiler, valiliklerce engellenmektedir. Bu olayı birçok haberinde Yeni Akit Gazetesi “sapkın yürüyüş” şeklinde nitelendirmektedir.

-Rus uçağının düşürülmesiyle ilgili olaylar: 24 Kasım 2015'te saat 09:24'te Rus Hava Kuvvetleri'ne ait olan Sukhoi Su-24 tipinde bir saldırı uçağı düşürülmüştür. Bu

uçanın düşürülmesi, Rusya ve Türkiye tarafından değişik iddialarla haber yapılmıştır. Türkiye'deki yetkililer tarafından yapılmış olan açıklamalarda, 24 Kasım 2015'te Hata'yın Yayladağı mevkiinde uyuğu bilinmeyen uçak, 10 defa uyarılmasına rağmen, Türk hava sahasına 5 dakika içerden girişi yaptığı için, angajman kurallarının gereği olarak, iki Türk F-16 uçağı tarafından vurulduğu belirtilmiştir. Rus yetkililerince, bu iddialar üzerine, Rus uçağının Türk hava alanını ihlal etmediğini ve de uçağın Türkiye inirlerinin 1 km dışında vurulduğunu ifade eden bir açıklama yapılmıştır. Diğer yandan, Rus pilotlar ile hiçbir zaman telsiz bağlantı kurulmadığı da belirtilmiştir.

-İstanbul'da basketbol maçı öncesinde bir Sırp taraftarın öldürülmesi olayı: Bu olay, Galatasaray Liv Hospital'la Kızılyıldız takımları arasında İstanbul'da oynanan THY (Türk Hava Yolları) Avrupa Ligi maçı öncesi çıkmıştır. Sırbistan uyuğundan olan Marko İvkoviç'in bıçaklanarak öldürülmesi ile sonuçlanmıştır. Bu olay sonrası, Sırp taraftarlar değişik şekillerde tepki göstermiş ve saldırganca tavırlar göstermişlerdir. Olaydan sonra, diğer maçlarda Sırp taraftarların "Kim elini daha çabuk tutacak, ilk Türk kanını kim akıtacak" biçiminde pankartlar açtığı ifade edilmiştir.

-Suriyeliler ile ilgili olayların haberleştirilmesi: Suriyelilerin Türkiye'ye yerleşmesi ve çeşitli suçlar işlemeleri, birçok haber metninde farklı şekillerde işlenmektedir. Bu türden haberlerde, Suriyelilerin ulusal kimlikleri, olay ile bağlantısı olmamasına rağmen, sıkça vurgulanmaktadır. Bu şekilde, onların sürekli olarak suç işledikleri, 'diğerleri' tarafından dışlanması gerektiği ve aynı zamanda 'diğer insanlar' açısından tehdit ögesi oluşturdukları izlenimi yaratılarak onlar ötekileştirilmeye çalışılır.

-Danimarka, İngiltere ve İsveç ve benzeri ülkelerde, İslam düşmanlığı ile ilgili olaylar: Özel olarak, Danimarka, İsveç ve İngiltere ve benzeri ülkelerde İslamofobik olaylar sık sık yaşanmaktadır. Bunlar da çoğunlukla, nefret söylemi ve ayrımcı söylem içerikli haberlerle duyurulmaktadır. Örneğin, bu devletlerle alakalı olarak, haberlerde "Siyonist, haydut, alçak" gibi söylemler kullanılarak, nefret söylemi ve ayrımcı söylemler yapılmıştır. Bu biçimdeki haberler, okuyucuların, bu ülkeler ve bu ülkelerin bireyleri için olumsuz düşünceler üretmesini sağlamaktadır.

-Ankara Kızılay patlaması olayı: 13.03.2016 tarihinde, Ankara'nın Kızılay mevkiinde, saat 18:41'de büyük bir patlama olmuştur. Patlama, Güvenpark yakınlarında bir otobüs durağında olmuş ve 2'si saldırgan olmak üzere, toplamda 38 kişinin hayatını kaybetmesi ve 125 kişinin de yaralanmasıyla sonuçlanmıştır. Ayrıca o alandaki birçok bina ve araçlarda da hasara yol açmıştır.

Yöntem

Araştırmada ele alınan haberler nicel içerik analiziyle incelenmiştir. İçerik analizinde ilk olarak LGBTİ, spor, dini, siyasi, etnik köken/ırkçılık ve terör kategorilerinden nefret söylemi ve ayrımcı söylem içerikli haberlerin başlıkları, haber siteleri tablolar şeklinde verilmiştir. Daha sonra, haberlerin yayınlandığı haber siteleri, bir grafik ile

gösterilmiş ve böylece bu çeşitte en çok haber üreten haber sitesi belirlenmiştir. Diğer yandan, nefret söylemi ve ayrımcı söylem yapıları oluşturulmuştur. Bu yapılar, Aşağılama/Alay Etme Söylemi, Ulusal Kimlik Ögesini Küçük Düşürme Amacıyla Kullanma/Ötekileştirme, Yargıda Bulunma, Savaş/Kışkırtma söylemi, Savaş/Genelleştirme söylemidir. Bu yapılar, belirlenen haberlerin ne çeşit bir söylem içerdiğini göstermesi açısından faydalı olmaktadır. Araştırma kapsamındaki haberler, söylem yapıları dikkate alınarak toplanmıştır ve grafiklerle gösterilmiştir. Son olarak, haber sitelerinde en çok hangi söylem yapısında haber üretildiği de yine grafiklerle gösterilmiştir. Çalışmada seçilen örneklem, nitel araştırma yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir.

İnternet Haberciliği Kavramı

İnternet haberciliği, haberciliğin dijital veya online ortamlarda hazırlanmış ve sunulmuş olan şekli olarak tanımlanabilir. Yeni iletişim teknolojileri ile habercilik olgusu bir değişim evresi geçirmiştir. Artık yaşadığımız bu çağda, geleneksel haberciliğe göre internet haberciliği daha çok kullanılmaktadır.

Bunun sebebi, internetin sunmuş olduğu avantajların haberciliğin, gelişimine büyük katkılar sağlamasıdır. Online haberciliğinin ilk dönemlerdeki uygulamaları, geleneksel gazetelerin ana sayfalarını ve haber ürünlerini, internet mecrasında aynı şekilde yayınlamalarıyla ortaya çıkmıştır. Sonrasında ise geleneksel gazeteler, sadece haberlerini internette yayınlamakla kalmayıp, internete özgü yeni ürünler de meydana getirmişlerdir. Böylece, gazeteler, basılı hallerinden daha değişik bir biçime bürünmüştür. Zamanla, geleneksel gazetelerden tamamıyla bağımsız olan haber siteleri oluşturulmuştur. Oluşturulan bu haber siteleri, internetin sağlamış olduğu avantajlarla, geleneksel gazetelerden çoğu yönden farklı ve geleneksel gazetelerdeki sınırlılığın aşıldığı haber ürünleri üretmişlerdir. Son zamanlarda hızla gelişen ve giderek yaygınlaşan internet haberciliği ile geleneksel gazetecilik tamamıyla ortadan kalkmamıştır, ancak yepyeni bir hal almıştır (Aral, 2019, s. 155).

Okuyucular, geleneksel haberciliği, geçmiş zamanlara göre, okunma oranı daha az da olsa okunmaya devam etmektedir. Geleneksel gazetelerin vermiş olduğu o kâğıda dokunma hissiyatını, sabahları kahvaltıda çay yudumlarken gazete okuma alışkanlıkları neyse ki, tamamıyla yok olmamıştır. Ancak internet haberciliğinin sağlamış olduğu hız, anında güncellenme, multimedya gibi avantajlardan dolayı daha fazla tercih edilmektedir.

İnternet haberciliğinin sunduğu imkânlar arasında, ilk olarak, hız ve erişim ortamının çok geniş alana yayılmış olması sayılabilir. Bunların dışında, site içinde yer alan içeriğin anbean gelişmeler ile eşzamanlı olarak güncellenebilir olması, aşivdeki verilere ulaşma olanağı sunmanın getirdiği arşivleme imkânının olması avantajlarını sağlamaktadır. Ayrıca internet gazeteciliği, multimedya özelliğiyle okuyucusuna geniş bir kullanım alanı sağlaması, maliyetlerin diğer mecralara göre, daha düşük olması bunlar arasında sayılabilir. Diğer yandan, sunmuş olduğu interaktif kullanım avantajlarıyla,

kullanıcıların aktif olarak gelişmelere tepki verdiği bir ortam oluşturması online haberciliğin özelliklerindedir (Bulunmaz, 2011, s. 35).

İnternet haberciliğinin avantajları olsa da, dezavantajları sayılabilir. Mesela, haberlerin reklam ve tıklanma kaygısı ile gözden geçirme imkânı bulamadan hızla hazırlanması, haber ürünlerine de zarar vermektedir. Diğer bir ayrıntı da haberlerin çoğu haber sitesinde aynı biçimde yayınlanıyor olmasıdır.

Ayrıca internet haberciliği ile nefret söylemleri ve ayrımcı söylemler bireyler, arasında daha kolay yayılma imkanı bulmaktadır. İnternet gazeteciliği veya sosyal medya aracılığıyla paylaşılan içerikler bireyler arasında çok hızlı ve kolay bir şekilde yayılmaktadır.

Bu dezavantajlarına rağmen, internet haberciliğinin avantajlarının daha çok olması, online habercilik türünün daha fazla kullanılmasını sağlamaktadır. Bunun sebebi, habercilik uygulamalarının internet haberciliği ile değişim göstermesidir.

Yeni iletişim ortamlarının hız kazanması ile çoğu alanda sosyal ve ekonomik bağlamda köklü değişimler olmuştur. İletişim sektöründe, yeni medya araçlarının dijital sistemler ve telekomünikasyon teknikleriyle beraber yöndeşmesi, sayısal teknolojilerin kitle iletişim araçlarında sağladığı hız, farklılık, arşivleme, veri, video, çeşitlilik, ses ve metnin birlikte ve daha verimli olarak kullanıldığı mecralar oluşmuştur. Multimedya sanayisiyle beraber haber kurumlarının organizasyon yapıları, haber üretmesi dağıtması ve yeni iletişim araçlarının getirmiş olduğu avantajlara bağlı olarak okuyucuların faaliyetlerinde de değişiklikler olmuştur. Tüm bu gelişmeler kapsamında habercilik etkinlikleri de büyük oranda dönüşüme uğramıştır (Yıldırım, 2010, s. 230). Böylece yeni bir habercilik çeşidi olan internet haberciliği, yeni kullanım avantajları ile yaşama geçirilmiştir.

Nefret Söylemi ve Ayrımcı Söylem Kavramları

Nefret söyleminin ve ayrımcı söylemlerin, sıkça kullanılmasına karşılık, genel olarak kabul edilen belirli bir tanımı yapılmamıştır. Birçok devlet, nefret söylemlerine denk olan ifade şekillerini yasaklayan yasalar ilan etmiş olsa da yasaklanan söylemin ne olduğu konusunda tanımlarda farklılıklar olmaktadır.

Buna karşın, Avrupa Konseyi'nin Bakanlar Komitesi'nce yayınlanan 97(20) sayılı Tavsiye Kararı'nda nefret söylemi aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır:

"Yabancı düşmanlığını, ırkçı nefreti, Yahudi düşmanlığını ya da azınlıklara, göçmenlere ve de göçmen kökenli bireylere yönelik saldırgan olan milliyetçilik ve etnik merkezilik, düşmanlık ve ayrımcılık biçiminde ifadesini bulan, dinsel hoşgörüsüzlük de dâhil olarak, hoşgörüsüzlüğe dayalı farklı nefret biçimlerini yayan, teşvik eden, kışkırtan ya da meşrulaştıran her türlü ifade biçimini kapsamaktadır" (Weber, 2009, s. 3).

Hoşgörüsüzlük ve tahammülsüzlük nedeniyle yaygınlaşmış olan önyargıların ve kalıp yargıların nefret söylemine hatta nefret suçu ile sonuçlanması olası bir davranıştır. Fakat bir bireydeki veya bir gruptaki bu davranışların nasıl başkalarına yansıdığı ve aynı yargının

farklı gruplarda da nasıl oluştuğu tartışma konusudur. Bu noktada, toplumda yer alan ayrımcılığın toplumun çoğunluğu tarafından olağan karşılandığı yorumu yapılabilir. Bunun sebebinin ise, medyada sıkça bu söylemlerin dolaşıma sokulması olduğu söylenebilir.

Bu şekilde olağan karşılanmasının yanında hem hukuki olarak yasa dışı kabul edilen, hem de vicdani olarak olumsuz şekilde değerlendirilen ayrımcılığın, yaygınlığını nasıl sürdürdüğü, sosyal bilimciler tarafından günümüzün cevap aranan en dikkat çekici sorunlarından biridir. Bu sorunun cevabı araştırılırken kimi temel zihinsel durumlara ve sosyal olgulara vurgu yapmak da gerekmektedir. Başlangıç olarak, ayrımcı ifade kapsamındaki kategorize edilebilen davranış ve tutumları benimseyen kişilerin, bu davranış ve tutumlarını ayrımcılık şeklinde nitelendirmedikleri söylenebilir. Aksi takdirde, toplumları oluşturan bireylerin çoğunluğunun, algıları ve davranışları sebebi ile diğer bireyleri mağdur etmeleri ile yüzleşebildiklerini ve bu olumsuz sonuçla baş edebildiklerini kabul etmek gerekmektedir (Göregenli, 2012, s. 62).

Toplum içinde yaşanan bu tür ayrımcılıklar, genel olarak hoşgörüsüzlüğün neden olduğu önyargı ve kalıplaşmış yargılarla oluşmaktadır. Dışlanmış olan bu gruplar, nefret söylemleri ile karşılaşabilmekte ve hatta toplum tarafından ötekileştirilmektedir.

Bireylerin toplum halinde yaşamaya başladığı zamanlardan bulunan "biz ve ötekiler" kavramı, bir yandan kişiler arasında bir bütün oluştururken, diğer taraftan bireylerde doğuştan olan korunma mekanizmasıyla "ötekilerden" yabancılaşmaya, korkmaya ve hatta en sonunda nefrete kadar gitmektedir. Söylem ya da davranış şeklinde ifade edilen bu nefretin suç ile sonuçlanması ise çok ince sınırların geçilmesi ile meydana gelmektedir (Vardal, 2015, s. 135).

van Dijk, bu kapsamda, söylemin ideolojiden bağımsız bir biçimde düşünülmemeyeceğini savunur. Ona göre söylem ve ideolojilerin yeniden oluşturulmasında ve de günlük ifade biçimlerinde rol oynayan esas aktörlerden birisidir. Söylemler özellikle, etnik önyargı, ırkçılık ve ideoloji gibi alanlarda daha açık olarak ortaya çıkmaktadır. Nefret söylemi ve ayrımcı söylemler de bu etnik önyargı, ırkçı ve ideolojiler bağlamında kurularak paylaşımına sokulmaktadır (Aygül, 2010, s. 99).

Özellikle yeni iletişim araçları sayesinde bu paylaşımına sokulan önyargı ve kalıplaşmış yargılar kitlelere hızlı bir şekilde erişebilmektedir. Toplumun çoğunluğu tarafından kabul edilen önyargılarla da daha çok nefret söylemi üretilmektedir ve bununla birlikte oluşmuş olan nefret suçlarında her gün artış olduğu görülmektedir.

Mesela, temelden siyasi bir düşüncenin fenomenlerini, fikirlerinin farklılığı sebebi ile hedef alan siyasi nefret söylemi, bazen başka bir görüşteki siyasi partilerin tümünü, bazen de bir tek partiyi veya herhangi bir küçük politik grubu, nefret söyleminin parçası haline getirebilmektedir. Genel olarak, kendi siyasi bütünlüğünü oluşturma çabası içerisindeki popüler partiler tarafından, siyasi başarı elde etmek için kullanılagelen bu söylemler, kimi zaman büyük toplumsal kaosların ortaya çıkmasına

neden olabilmektedir. Özellikle kriz dönemlerinde daha sık oluşan nefret söylemi, bir çok kritik durumlar söz konusu olduğunda ciddi nefret suçlarının işlenmesine de yol açmaktadır (Bilge, 2016, s. 4).

Medya ise bu söylemlerin paylaşımına sokulmasında ve toplum içerisinde yayılarak, söz konusu söylemlerin kanıksanmasında çok önemli bir araçtır. Medya bu söylemleri sık sık tekrar ederek ve göstererek halk arasında gruplaşmalara yol açmakta veya Toplumun çoğunluğu tarafından kabul edilen önyargılarla da daha çok nefret söylemi üretilmektedir ve bununla birlikte oluşmuş olan nefret suçlarında her gün artış olduğu görülmektedir.

Toplumun çoğunluğu tarafından kabul edilen önyargılarla da daha çok nefret söylemi üretilmektedir ve bununla birlikte oluşmuş olan nefret suçlarında her gün artış olduğu görülmektedir. Bu kapsamda, büyük sermayeye sahip olmayan azınlıklar, bireyler, ikincil gruplar ve egemen ideolojinin haricinde kalan muhalifler, vb. birey, gruplar ve kurumlar da kendi medyalarını oluşturma ya da mevcut yeni medya mecralarından kendi içeriklerini hazırlama ve paylaşımına sunma olanağı elde etmişlerdir. Geleneksel medyanın tekdüze içeriğine alternatif olan yeni medyanın ürünleri, paylaşım ve geri bildirim avantajlarının daha kolay, geniş mecrada ve hızlı bir şekilde yapılabilmesiyle de haber üreticilerinin ve okurların yeni medya mecralarını daha çok kullanmalarını sağlamaktadır. Yaşanan bu değişimi, demokratik katılım, ifade özgürlüğü ve temsil olarak son derece olumlu ve avantajlı bulanlar toplumun çoğunluğunu oluşturmaktadır. Buna karşın; her isteyen istediğini, istediği şekilde söyleyebildiği, yazabildiği ve bu ürünleri sınırsız bir şekilde paylaşabildiği bu yeni “özgürlük ortamının” birey, grup ve kuruluşların kimi hak ve özgürlüklere bağlı olarak taşımış olduğu riskler de tartışılması gerekli olan en önemli konulardan biridir (Öztekin, 2015, s. 929).

Bu noktada, özellikle internet mecrasının sosyal bir medya olarak nefret söylemi ve ayrımcı söylemlerin oluşturulmasında ve paylaşılmasında oynadığı rol de ayrıca değerlendirilmelidir. Her ne kadar nefret söylemi ve ayrımcı söylemlerin internet mecrasındaki örnekleri yeni olmasa da bu çeşitteki içeriklere son yıllarda daha fazla rastlanılmaktadır. Diğer yandan, her çeşit söylemin üretildiği, mevcut web uygulamaları, her geçtiğimiz gün geliştirilerek, yeni araçlar ile desteklenmektedir. Buna açıdan, var olan sosyal ağlar, daha karmaşık bir görünüşe dönüşerek, çeşitli grupların mücadelesine ve rakip olmasına da sahne olmaktadır (Doğu, 2010, s. 223).

Dijital haberlerde, metin, ses, video ve fotoğrafların paylaşılabilir, yayılması kolay ve hızlı olduğundan bu çeşit söylemler daha sıkça yapılmaktadır. Bu şekilde, daha fazla yayılma avantajı bulan nefret söylemi ve ayrımcı söylemler, meşrulaşmakta ve giderek de kanıksanmaktadır.

Nicel İçerik Analizi

Bu yöntem, genel olarak çalışmalarını sayısal şekilde, nicel olarak analiz etmeye ve incelemeye yarayan yöntem türlerinden birisidir. Bu yöntemde genellikle bulgular, sayısal ifadeler, istatistiksel veriler, tablolar şeklinde oluşturulur.

İçerik analiziyle ilgili yapılan bütün tanımların ilki, bu yöntemin bilimsel şekilde kullanılmaya başlanmasında etkili

katkısı olan Bernard Berelson tarafından yapılmıştır. Berelson bu analizi: “İletişimin açıklanan içeriğinin yansız, dizgeli (sistematik) ve sayısal bir şekilde nitelendirilmesini sağlayan bir araştırma tekniğidir.” şeklinde tanımlamıştır. Berelson’un yaptığı bu tanımda iki önemli kavram önemlidir. Bunlar yansız ve dizgeli kavramlardır. Bu kavramlar, daha sonradan yapılan tanımlarda da esas kavramlar olarak alınmıştır (Aziz, 2015, s. 133).

Toplumun çoğunluğu tarafından kabul edilen önyargılarla da daha çok nefret söylemi üretilmektedir ve bununla birlikte oluşmuş olan nefret suçlarında her gün artış olduğu görülmektedir. Diğer yandan, bu analiz türüyle ilgili birbirinden farklı tanımlar yapılmasına karşın, hepsinde de vurgulanan iki önemli konu, yine analizin “sistematik ve tarafsız” olmasıdır (Koçak ve Arun, 2006, s. 22). Görüldüğü gibi, içerik analizi yönteminin en dikkat çekici özelliği sistemli ve tarafsız bir biçimde analizi yürüterek, bulguları sunmasıdır. Bu analiz türünde kullanılacak öğelerin, doğru bir biçimde kategorilere ayrılması da analizin doğru şekilde uygulanması açısından önemlidir.

İçerik analizi derinlemesine incelendiğinde, yapısında birbirinden farklı, ancak birbirini de tamamlayan öğeler bulunmaktadır. Bu öğeler, bir anlamda nicel içerik analizinin uygulanmasında yer alan basamakları oluşturmaktadır. Aslında bu öğelerin bir kısmı sadece bu analizle sınırlandırılmaz, başka toplumbilimlerin gözlem incelemelerinde de kullanılan öğelerdir. İçerik analizinde incelenmesi gereken belli başlı beş temel öğe vardır (Aziz, 2015, s. 136):

- Veri toplama,
- Örneklem seçme,
- Çözümleme yapma,
- Kategorilere ayırma,
- Çıkarımlarda bulunma ve çalışmanın bulgularının oluşturulmasıdır.

Araştırmada, içerik analizi örneklem seçme çeşitlerinden, amaçlı örneklem seçme yöntemi kullanılmıştır. Diğer yandan, çalışmada bulunan haberleri analiz etmek için türlü grafikler ve tablolar oluşturulmuştur.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırma kapsamında uygulanan nicel içerik analizi için örneklemelerin belirginleştirilmesi açısından 8 adet tablo ve 3 grafik oluşturulmuştur. Bu tablolar, grafikler ve yorumları aşağıda sırasıyla şu şekilde gösterilmiştir:

Yeni Akit Gazetesi’nin haber sitesinde yer alan LGBTİ bireylerin onur yürüyüşüyle ilgili 5 haber örneklem olarak belirlenmiştir. Tablo 2’de belirlenen haberlerin başlıkları ve sitede yayınlanma tarihleri yer almaktadır.

Bu haberlerin ortak vurgusu, bu çeşit yürüyüşlerin yapılmaması gerektiği, bu kişilerin “sapkın” olarak değerlendirilmesi ve haberlerde bu kişileri ayrıca aşağılayacak şekildeki üslupta ifadeler ve sözcükler kullanılmasıdır. Bu çeşitteki haberler, Yeni Akit Gazetesi haber sitesinde daha çok üretildiği için ve bu haber sitesinde bu türde nefret söylemi ve ayrımcı söylem unsurları daha çok kullanıldığı için, örnek haberler bu siteden seçilmiştir.

Çizelge 2. LGBTİ olayları ile ilgili haber başlıkları

Table 2. News headlines about LGBTI events

Haber sitesi	Haber başlığı	Tarih
www.yeniakit.com.tr	"Sapkılara fren! Valilik yasakladı..."	16 Kasım 2017
www.yeniakit.com.tr	"Ahlaksızlığa millet 'dur' dedi: Eşcinsel sapkınları yürütmeyeceğiz!"	19 Haziran 2017
www.yeniakit.com.tr	"Sapkınlar kudurdu"	20 Haziran 2017
www.yeniakit.com.tr	"Bu sapkın yürüyüşü durdurun!"	29 Haziran 2018
www.yeniakit.com.tr	"Eşcinsel sapkınların illegal film provokasyonuna Valilik geçit vermedi!"	28 Haziran 2018

Çizelge 3. Dini olaylarla ilgili haber başlıkları

Table 3. News headlines about religious events

Haber sitesi	Haber başlığı	Tarih
www.milligazete.com.tr	"Danimarka'da ahlaksız teklif!"	09 Mart 2015
www.yeniakit.com.tr	"İslam düşmanı İngilizlerden okula alçak saldırı!"	04 Şubat 2019
www.yeniakit.com.tr	"Siyonist meclis ezan yasağını onayladı!"	09 Mart 2017
www.gunes.com	"Haydut devlet İsrail'in askerleri tarafından şehid edilen Filistinli çocuğa cenaze töreni düzenlendi"	24 Mayıs 2018
www.milligazete.com.tr	"Siyonist terör durmak bilmiyor"	19 Ekim 2015

Çizelge 4. Siyasi olaylar ile ilgili haber başlıkları

Table 4. News headlines about political events

Haber sitesi	Haber başlığı	Tarih
www.yeniakit.com.tr	"Danimarka'da ahlaksız teklif!"	29 Kasım 2015
www.sabah.com.tr	"10 uyarı sonrası vurduk"	25 Kasım 2015
www.yeniakit.com.tr	"İhlal ettiler düşürdük"	25 Kasım 2015
www.star.com.tr	"10 defa uyardık... Vurduk!"	25 Kasım 2015
www.evrensel.net	"Gazetelerde tansiyon düştü"	26 Kasım 2015

Çizelge 5. Spor olaylar ile ilgili haber başlıkları

Table 5. News headlines about sports events

Haber sitesi	Haber başlığı	Tarih
www.fotomac.com.tr	"Sırplar yine rahat durmadı"	24 Ekim 2014
www.haberler.com	"Sırplar, Türk Kanı Dökmeye Kararlı"	24 Kasım 2014
www.yeniakit.com.tr	"Sırplar yeni savaş peşinde"	01 Aralık 2014
www.takvim.com.tr	"Sırplar kan istiyor"	24 Kasım 2014
www.spor.haberler.com	"Sırplar Olayı Kan Davasına Dönüştürüyor!"	24 Kasım 2014

Çizelge 6. Irkçılık olayları ile ilgili haber başlıkları

Table 6. News headlines about racism incidents

Haber sitesi	Haber başlığı	Tarih
www.milliyet.com.tr	"Suriyeli gelin altınlarla kaçtı"	01 Ekim 2015
www.haberler.com	"Suriyeli Dolandırıcı Yakalandı"	24 Aralık 2017
www.hurriyet.com.tr	"Suriyeli kapkaççı tutuklandı"	13 Şubat 2016
www.turkiyegazetesi.com.tr	"Suriyeli gelin altınları alıp kayıplara karıştı"	22 Mayıs 2017
www.yenişafak.com	"Suriyeli Cemal'i döven İngiliz ülkeden kaçmış"	01 Aralık 2018

Tablo 4'te, Rus uçağının düşürülmesi ile ilgili 4 haber sitesinden seçilen 5 haber başlığı, yayımlandıkları tarihler ile birlikte verilmiştir.

Bu haberlerin ortak düşüncesiye, Türkiye'nin Rus uçağını vurmasında haklı olduğu ve "vurduk, düşürdük" gibi filler kullanarak okuyucuya "biz ve öteki" duygusunun aşılmasındır. Yine bu haberlerdeki ortak nefret söylemi ve ayrımcı söylemler, savaş ve kışkırtma,

bunun yanı sıra ötekileştirme tarzında bir üslup kullanılmıştır.

Dini olaylar ile ilgili 3 haber sitesinden 5 haber ele alınmıştır. İncelenen haber başlıkları, haber siteleri ve haberlerin veriliş tarihleri yukarıda Tablo 3'te gösterilmiştir.

Belirlenen haberlerin ortak vurguları, Danimarka, İsveç, İsrail ve İngiltere ve benzeri ülkelerin

Müslümanlığa karşı eylemlerde bulunmalarını, nefret söylemi ve ayrımcı söylem ifadeleri içeren ifadeleri kullanarak haber haline getirmeleridir. Toplum çoğunluğu tarafından kabul edilen önyargılarla da daha çok nefret söylemi üretilmektedir ve bununla birlikte oluşmuş olan nefret suçlarında her gün artış olduğu görülmektedir.

Bir basketbol maçı öncesinde Sırp taraftarın öldürülmesiyle ilgili haberlerin bulunduğu Tablo 5’de 5 haber sitesinden 5 adet haberin başlıkları ve tarihleri yukarıda gösterilmiştir.

Bu 5 haberin dikkat çekici özelliği, Sırpı genelleyerek ele alması ve Sırpıların bu olayı, kan davasına kadar götüreceklerini söylemeleri ve yeni bir savaş çıkaracaklarını dile getirmeleridir. Haberlerin, savaş söylemi unsurlarını içermesi, Sırpıların genelleştirmeleri ve bunu başlıkta da kullanmış olmaları ortak nefret söylemi ve ayrımcı söylem geliştirdikleri yerlerdir.

Toplumun çoğunluğu tarafından kabul edilen önyargılarla da daha çok nefret söylemi üretilmektedir ve bununla birlikte oluşmuş olan nefret suçlarında her gün artış olduğu görülmektedir. Tablo 6’da görüldüğü gibi, 5 haber sitesinden seçilen 5 haber incelemeye alınmıştır.

Suriyeliler ile ilgili haberlerin ortak vurguları, ulusal kimlik ögesini, yani haberde geçen kişinin Suriyeli olduğunu başlıkta kullanmalarıdır. Suriyeliler ile ilgili toplum içinde zaten yer alan önyargının güçlendirilmesiyle ilgili haberler üretildiği görülmüştür. Özellikle ötekileştirme ve ulusal kimlik unsurlarını öne çıkararak, küçük düşürmeyi amaçlayan haberler yer almaktadır.

Tablo 7’de 2016’da Ankara Kızılay patlamasını konu edinen ve nefret söylemi ve ayrımcı söylem içeren haber başlıkları ve veriliş tarihleri yer almaktadır. 4 haber sitesinden 5 adet haber incelenmiştir.

Bu kategoride bulunan haberlerin ortak özelliği, genel olarak medya gruplarının birbirlerine nefret söylemi ve ayrımcı söylem ifadeleri içeren ifadelerde bulunmalarıdır. Seçilen haberlere bakıldığında savaş söylemlerinin yanı sıra aşağılayıcı ve hakaret içeren üslupta ifadelerin yer aldığı da görülmektedir.

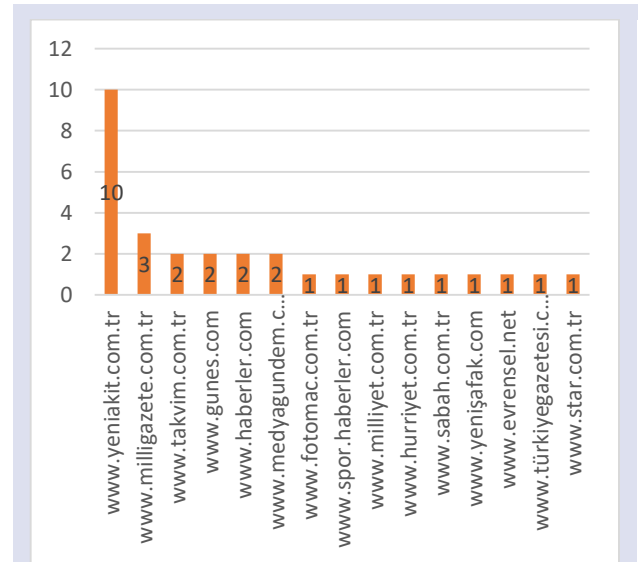
Grafik 1’de araştırmada incelenen haberlerin yayımlandıkları haber siteleri yer almaktadır. Bu grafiğe göre, 15 farklı haber sitesinden 30 farklı haber ele alınmıştır. Grafik detaylı olarak incelendiğinde, araştırma kapsamında yeniakit.com.tr haber sitesinden 10 adet haber, milligazete.com.tr sitesinden 3, takvim.com.tr, gunes.com, haberler.com ve medyagundem.com haber sitelerinden 2’şer adet haber ve diğer haber sitelerinden 1’er haberin incelenmek için seçildiği görülmektedir. Bu bağlamda, en fazla yeniakit.com.tr haber sitesinin nefret söylemi ve ayrımcı söylem unsurları içeren üslupta haberler yayınladığı söylenebilir.

Tablo 8’de çalışma kapsamında oluşturulan 5 nefret söylemi ve ayrımcı söylem kategorileri yer almaktadır. Haber sitelerinden seçilen haberler bu kategorilere göre değerlendirilmiştir.

Çizelge 7. Terör olayları ile ilgili haber başlıkları

Table 7. News headlines about terrorist incidents

Haber sitesi	Haber başlığı	Tarih
www.gunes.com	“Halk TV’de PKK skandalı!”	15 Mart 2016
www.medyagundem.com	“Toplatmak da yetmez susturun artık şu PKK paçavrasını!”	14 Mart 2016
www.medyagundem.com	“Sözcü denilen paçavradan başörtülü terör kurbanına “oh olsun” yorumu!”	14 Mart 2016
www.takvim.com.tr	“Sözcü’den ihanet manşeti”	15 Mart 2016
www.milligazete.com.tr	“Eğit-Donat Patlat”	16 Mart 2016

Resim 1. Haberlerin seçildiği haber siteleri
Figure 1. News sites with selected news

Çizelge 8. Belirlenen nefret söylemi ve ayrımcı söylem kategorileri

Table 8. Identified hate speech and discriminatory speech categories

“Aşağılama/Alay Etme Söylemi”

“Yargıda Bulunma”

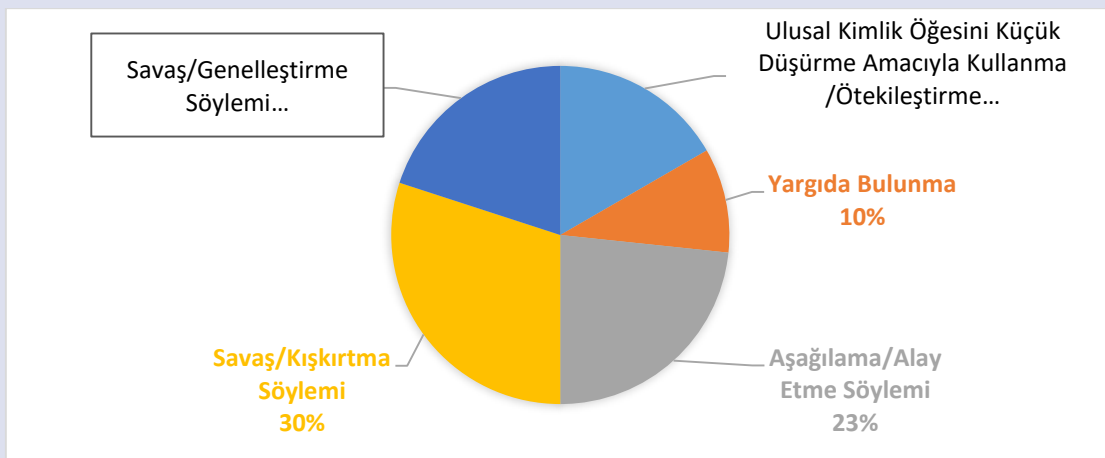
“Ulusal Kimlik Ögesini Küçük Düşürme Amacıyla Kullanma/Ötekileştirme”

“Savaş /Kışkırtma Söylemi”

“Savaş /Genelleştirme Söylemi”

Çizelge 9. Nefret söylemi ve ayrımcı söylem kategorilerine göre haber başlıkları
Table 9. News headlines by hate speech and discriminatory speech categories

Aşağılama/Alay Etme Söylemi	
Haber Başlıkları	Haber siteleri
"Sapkınlara fren! Valilik yasakladı..."	www.yeniakit.com.tr
"Ahlaksızlığa millet 'dur' dedi: Eşcinsel sapkınları yürütmeyeceğiz!"	www.yeniakit.com.tr
"Sapkınlara kudurdu"	www.yeniakit.com.tr
"Bu sapkın yürüyüşü durdurun!"	www.yeniakit.com.tr
"Eşcinsel sapkınlara illegal film provokasyonuna Valilik geçit vermedi!"	www.yeniakit.com.tr
"Sözcü denilen paçavradan başörtülü terör kurbanına "oh olsun" yorumu!"	www.medyagundem.com
Savaş/Kışkırtma Söylemi	
Haber Başlıkları	Haber siteleri
"Danimarkada ahlaksız teklif!"	www.milligazete.com.tr
"Siyonist terör durmak bilmiyor"	www.milligazete.com.tr
"Siyonist meclis ezan yasağını onayladı!"	www.yeniakit.com.tr
"Haydut devlet İsrail'in askerleri tarafından şehid edilen Filistinli çocuğa cenaze töreni düzenlendi"	www.gunes.com
"Türkiye Rus uçağını vurmakta haklı"	www.yeniakit.com.tr
"10 defa uyardık... Vurduk!"	www.star.com.tr
"10 uyarı sonrası vurduk "	www.sabah.com.tr
"İhlal ettiler düşürdük"	www.yeniakit.com.tr
"Eğit-Donat Patlat"	www.milligazete.com.tr
Savaş/Genelleştirme Söylemi	
Haber Başlıkları	Haber siteleri
"İslam düşmanı İngilizlerden okula alçak saldırı!"	www.yeniakit.com.tr
"Gazetelerde tansiyon düştü"	www.evensel.net
"Sırp lar yine rahat durmadı"	www.fotomac.com.tr
"Sırp lar, Türk Kanı Dökmeye Kararlı"	www.haberler.com
"Sırp lar yeni savaş peşinde"	www.yeniakit.com.tr
"Sırp lar kan istiyor"	www.takvim.com.tr
"Sırp lar Olayı Kan Davasına Dönüştürüyor!"	www.spor.haberler.com
Ulusal Kimlik Ögesini Küçük Düşürme Amacıyla Kullanma/ Ötekileştirme	
Haber Başlıkları	Haber siteleri
"Suriyeli gelin altınlarla kaçtı"	www.milliyet.com.tr
"Suriyeli Dolandırıcı Yakalandı"	www.haberler.com
"Suriyeli kapkaççı tutuklandı"	www.hurriyet.com.tr
"Suriyeli gelin altınları alıp kayıplara karıştı"	www.turkiyegazetesi.com.tr
"Suriyeli Cemal'i döven İngiliz ülkeden kaçmış"	www.yenişafak.com
Yargıda Bulunma	
Haber Başlıkları	Haber siteleri
"Halk TV'de PKK skandalı! "	www.gunes.com
"Toplatmak da yetmez susturun artık şu PKK paçavrasını!"	www.medyagundem.com
"Sözcü'den ihanet manşeti"	www.takvim.com.tr

Resim 2. Belirlenen haberlerin nefret söylemi ve ayrımcı söylem kategorilerinin dağılımı
Figure 2. Distribution of hate speech and discriminatory speech categories of the determined news

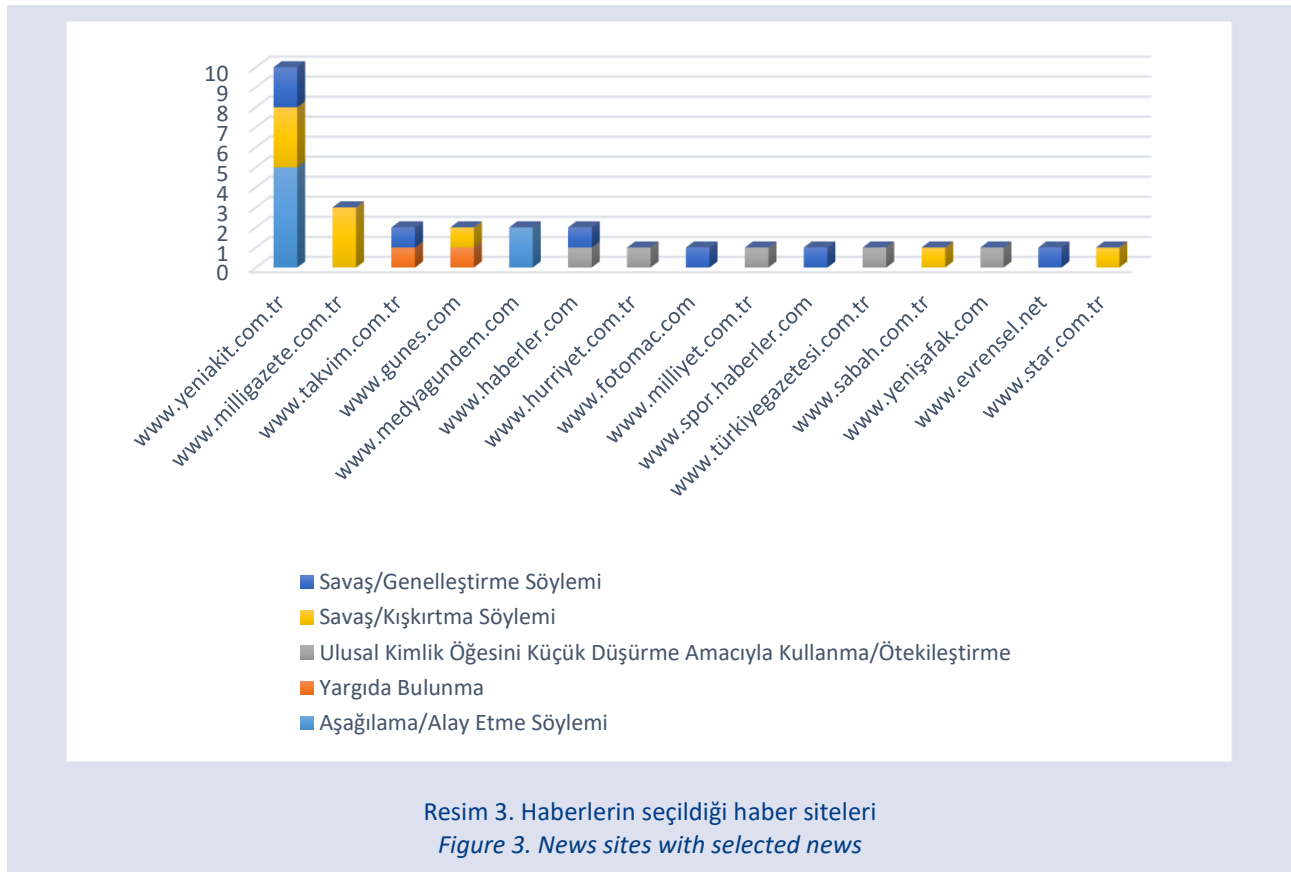

Resim 2’de ele alınan haberlerin nefret söylemi ve ayrımcı söylem kategorilerine göre dağılımı gösterilmiştir. Buna göre, en çok orana sahip olan kategori %30 ile Savaş/Kışkırtma Söylemi, daha sonra %23 ile Aşağılama/Alay Etme Söylemi, %20 ile Savaş/Genelleştirme Söylemi, %17’yle Ulusal Kimlik Ögesini Küçük Düşürme Amacı ile Kullanma/Ötekileştirme ve son olarak %10’la Yargıda Bulunma kategorisi yer almaktadır. Grafiğe göre, incelemeye alınan haberler içinde, Savaş ve Kışkırtma söylemi öğeleri içeren nitelikte haberlerin daha yoğun olduğu görülmektedir.

Nefret söylemi ve ayrımcı söylem kategorileri tablosunda (Tablo 9) , çalışmada ele alınan haber başlıklarının nefret söylemi ve ayrımcı söylem kategorilerine göre dağılımı ve haberlerin verildikleri haber siteleri birlikte gösterilmiştir. Buna göre, savaş ve

kışkırtma söylemi ifadeleri yer alan haberlerin sayısı yüksektir ve bu kategorideki en çok haber yayınlayan siteler milligazete.com.tr ve yeniakit.com.tr haber sitesidir. Diğer taraftan, savaş ve genelleştirme kategorisinde yer alan haberler bulunmaktadır. Bu haberleri yayınlayan haber siteleri içinde yine yeniakit.com.tr haber sitesi en çok habere sahip olmasına rağmen, farklı haber siteleri de yine bu kategoride bulunmaktadır. Son olarak, yargıda bulunma kategorisi ise, en az sayıda haber kategorisidir.

Grafik 3’te ise haber sitelerine göre nefret söylemi ve ayrımcı söylem kategorilerinin dağılımı gösterilmektedir. Buna göre, yeniakit.com.tr haber sitesinden Savaş/Kışkırtma, Savaş/Genelleştirme ve Aşağılama/Alay Etme Söylemi olarak 3 kategoriye de giren haberlerin araştırma kapsamında olduğu görülmektedir.

Resim 3. Haberlerin seçildiği haber siteleri
Figure 3. News sites with selected news

Sonuç ve Değerlendirmeler

İnternet mecrasında yayınlanmış olan haberler anında, çok fazla bireye ulaşmaktadır. Özellikle de internetin cep telefonları ve tabletler ve benzeri küçük cihazlarda da kullanılmaya başlanması ve haberlerin buralardan okunmasıyla etki alanları genişlemiştir. Buna göre, internette yer almakta olan haberlerin, daha çok kişiyi etkiyi etkilediğini söylemek yanlış olmayacaktır. İnternet ortamında dolaşıma sokulan nefret söylemi ve ayrımcı söylem ifadeleri içeren haberlerin paylaşılması, toplum içinde daha çok ayrımcılık olmasına ve nefret tohumlarının daha çok

yer bulmasına yol açmaktadır. Buna göre, internet haberlerinde bu türden söylemler ne kadar çok yapılırsa, o kadar normalleştirilir, toplum tarafından da daha çok kanıksanır. Artık haberlerde, paylaşımlarda yapılagelen nefret söylemi ve ayrımcı söylemler toplum içinde daha normalmiş gibi karşılanabilmektedir.

İçerik analiziyle incelenen bu çalışmada 8 tablo ve 3 adet grafik belirlenmiştir. Bu tablo ve grafiklerin sonuç ve değerlendirmeleri şu şekilde açıklanabilir:

-İlk olarak, her kategoride seçilen örnek olaylarla ilgili haberler tablolar ile verilmiştir.

-Araştırma kapsamında, içerik çözümlemesi ile yapılan grafiklere göre, toplam olarak 15 adet haber sitesinden 30 adet haber analiz edilmiştir. Çalışmada, www.yeniakit.com.tr haber sitesinden 10 haber, www.milligazete.com.tr'den 3, www.takvim.com.tr, www.gunes.com, www.haberler.com ve www.mediyagundem.com haber sitesinden 2'şer adet haber ve diğer haber sitelerinden 1'er adet haber ele alınmıştır. Bu incelemeye göre, www.yeniakit.com.tr ve www.milligazete.com.tr haber sitesinde daha çok nefret söylemi ve ayrımcı söylem ifadeleri bulunan üslupta haberler incelemeye alınmıştır.

-Belirlenen haberlerin nasıl nefret söylemi ve ayrımcı söylem öğeleri içerdiklerini belirlemek için 5 adet söylem yapısı belirlenmiştir. Bu bağlamda söylem yapıları; "Aşağılama/Alay Etme Söylemi, Yargıda Bulunma, Ulusal Kimlik Ögesini Küçük Düşürme Amacı ile Kullanma/Ötekileştirme, Savaş /Kışkırtma Söylemi, Savaş /Genelleştirme Söylemi" şeklindedir. Çalışma kapsamındaki haberlerin yansıtmış olduğu söylem yapılarından en fazla orana sahip olanı %30 ile Savaş/Kışkırtma Söylemi'dir. Daha sonra, %23 oranı ile Aşağılama/Alay Etme Söylemi gelmektedir. Buna göre, ele alınan haberlerde, Aşağılama/Alay Etme Söylemi ve Savaş ve Kışkırtma Söylemi bulunan haberlerin daha yoğun olduğu söylenebilir.

-Çalışmada ayrıca grafikte nefret söylemi ve ayrımcı söylem kategorilerinin haber sitelerine göre dağılışı gösterilmiştir. Grafiğe göre yine www.yeniakit.com.tr haber sitesinin 3 tür söylem yapısını da uygun olan haberleri olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında, incelemeye alınan haberler incelendiğinde, genel olarak nefret söylemi ve ayrımcı söylem öğeleri haber içeriklerinde ve özellikle de haber başlıklarında keskin bir biçimde görülmektedir. Çalışmada oluşturulan kategorilerde en çok LGBTİ kişilerle ve ırkçı haberlerde Suriyeliler ile ilgili konularda, öteki kategorilere göre, daha çok habere rastlanılmıştır. En az oranda haber olan kategoriye, terör konulu haberlerdir. Fakat yine de araştırma kapsamında her kategoride eşitlik sağlanması için 5'er haber ile sınırlandırma yapılmıştır.

Araştırma konusu seçilirken, bu konudaki diğer araştırmalara bakıldığında; dini, ırkçılık, LGBTİ, spor, terör, siyasi kategorilerinden yalnızca bir tanesine uygun olan haberlerin incelendiği görülmüştür. Ayrıca diğer çalışmalarda sadece nefret söylemi incelenmiş, bu çalışmada ise nefret söylemi ve ayrımcı söylem ifadeleri ayrı ayrı incelenmiştir. Bu araştırma, nefret söylemi ve ayrımcı söylemlerin yer aldığı bütün kategorilerin bir arada bulunması açısından önemlidir.

Gazetecilerin haberleri yazarken, elbette ki ifade özgürlüğü bağlamında hakları bulunmaktadır. Fakat bu ifade özgürlüğü hakkını uygulamaya sokarken, kamuoyu yararı bağlamını doğru bir biçimde kurmak gerekmektedir. Bu bağlam da doğru bir biçimde kurulmadığı için, medyada nefret söylemi ve ayrımcı söylemler yer bulmaya devam edecektir.

Extended Abstract

Prejudice against others, xenophobia, racism, bias, sexism, discrimination, and homophobia constitute the basis of hate speech. Cultural identities and the characteristics of groups and similar elements affect the use of hate and discriminatory discourses. However, the language of hate increases its effect especially in conditions such as increasing nationalism and intolerance to the other.

Accordingly, it is possible to say that hate and discriminatory discourses have a devastating social and individual effect. Because they try to eliminate the basic values and the bonds of tolerance that hold the society together with violence in terms of discourse. Therefore, by using different communication tools to silence certain groups, they cause pressure and ensures the spread of these discourses. Accordingly, these discourses largely cause problems in terms of productivity and social integration. Furthermore, it is also possible to say that hate and discriminatory discourses are directed at disadvantaged people in a wide range of cases. Likewise, hate and discriminatory discourses can be divided into two as direct and indirect discourses. Because it is clear that in addition to executing direct hate and discriminatory discourses, encouraging discourses should be evaluated within the scope of these discourses (Kuş, 2016, s. 100).

For instance, comments, images or all kinds of content containing hate and discriminatory discourse can be created by individuals in social environments. Such discourses are among the direct discourses. However, likes on such posts may also lead to indirect discourses.

Study;

- Addressing the reflection of exclusionary and homophobic, humiliating, marginalizing, intolerant and prejudiced discourses used in news containing hate and discriminatory discourses on news texts;

- Analyzing the frequent presentation of social, political and psychological orientations by the media to the public through discourses;

- Explaining the legitimation and spread of hate and discriminatory discourses with contents,

-Within the scope of the study, it is important that the news is analyzed in 6 categories and 6 different examples in total, with the categories of sports, LGBTI individuals, terrorism, religion, political and ethnic origin/racism. The content analysis method was used to conduct the study.

Especially in internet news texts, these discourses are used more frequently than traditional news. Internet journalism can find the opportunity to further influence the society for reasons such as being easily accessible, frequently updated, and having hypertextuality.

It was considered necessary to conduct this study since hate and discriminatory discourse elements were frequently encountered while analyzing the internet news.

Kaynakça

- Aral, E. (2019). Yeni bir haber mecrası olarak internet gazeteciliği: Facebook ve Twitter kullanımları üzerine bir araştırma. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 5 (2): 153-175.
- Aygül, E. (2010). Facebook'ta nefret söyleminin üretilmesi ve dolaşıma sokulması. T. Çomu (Ed.), *Yeni Medyada Nefret Söylemi* içinde. (s. 95-140). İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Aziz, A. (2015). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri. Nobel Yayınları, İstanbul.
- Bilge, R. (2016). Sosyal medyada nefret söyleminin inşası ve nefret suçlarına ilişkin yasal düzenlemeler. *Yeni Medya Akademik E-Dergi*, 1: 1-13.
- Bulunmaz, B. (2011). İnternet gazeteciliğinin medya dünyası içindeki rolü ve ekonomik boyutları. *Marmara İletişim Dergisi*, 27: 27-46.
- Demirbaş, T. (2017). Nefret söylemi ve nefret suçları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuku Fakültesi Dergisi*, 19: 2693-2701.
- Doğu, B. (2010). Sanal nefret pratikleri: İnternet'te nefret söylemi ve karşı örgütlenmeler. T. Çomu (Ed.), *Yeni Medyada Nefret Söylemi* içinde. (s. 223-252). İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Göregenli, M. (2012). Ayrımcılığın meşrulaştırılması. K. Çayır ve M. Ayan Ceylan, (Der.), *Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar* içinde. (s. 61-72). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kaya, S. (2018). Nefret söyleminin üretimi ve nefret suçlarının dolaşıma girmesinde Facebook'un etkisi ve Facebook kullanım pratiklerine bakış. *Journal of Social And Humanities Sciences Research*, 5 (28): 3263-3275.
- Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik analizi çalışmalarında örneklem sorunu. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 4 (3): 21-28.
- Kuş, O. (2016). Dijital nefret söylemini anlamak: Suriyeli mülteci krizi örnek olayı bağlamında BBC World Service Facebook sayfasına gelen yorumların metin madenciliği tekniği ile analizi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2: 97-121
- Öztekin, H. (2015). Yeni medyada nefret söylemi: Ekşi Sözlük örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (38): 925-936.
- Vardal, Z. B. (2015). Nefret söylemi ve yeni medya. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2 (1): 132-156.
- Weber, A. (2009). Nefret söylemi el kitabı. Ankara: Avrupa Konseyi Yayınları.
- Yıldırım, B. (2010). Gazeteciliğin dönüşümü: yöndeşen ortam ve yöndeşik gazetecilik. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 6 (2): 230-253..